

УДК 373.5.016:811

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-1\(208\)-51-57](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-1(208)-51-57)

СВИРИДЕНКО ІРИНА МИКОЛАЇВНА,

кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри германської філології та зарубіжної літератури, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Svyrydenko Iryna,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of German Philology and Foreign Literature, Zhytomyr Ivan Franko State University, Ukraine

E-mail: sviridenkoin@gmail.com

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-9186-4001>

КРАВЕЦЬ ОЛЕНА ЄВГЕНІВНА,

кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри англійської мови з методиками викладання у дошкільній та початковій освіті, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Kravets Olena,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of the English Language and Primary ELT Methodology, Zhytomyr Ivan Franko State University, Ukraine

E-mail: elenakravets@gmail.com

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-2762-9787>

ВИКОРИСТАННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРИ ФОРМУВАННІ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

A Присвячено одній з актуальних проблем, що постає перед учителями іноземних мов загальноосвітніх закладів – використання смарт-технологій у процесі вивчення іноземної мови при формуванні мовної компетентності учнів основної школи. Зокрема, розкривається зміст таких понять як педагогічна технологія та смарт-технології. Основна увага зосереджується на теоретико-методичних засадах використання смарт-технологій у процесі вивчення іноземної мови.

Авторами статті було досліджено поняття «SMART-технологія» у науково-педагогічній літературі та узагальнено його визначення як потужний і багатофункціональний інструмент навчання, який ураховує темперамент і допитливість учнів, володіє набором технологічних процедур, які забезпечують якість комунікативної діяльності учня та гарантують кінцевий результат.

У статті висвітлено педагогічні завдання щодо формування мовної компетентності та окремих її компонентів засобами SMART-технологій на уроці німецької мови в основній школі. Авторами статті наголошується той факт, що саме такий підхід забезпечує інтенсифікацію всіх рівнів оволодіння мовною компетентністю. Завдяки використанню SMART-технологій відбувається побудова відкритої системи освіти, що забезпечує кожному учню власну траєкторію самоосвіти; сприяє інтеграції предметних знань із інших дисциплін, що вивчається в основній школі; впливає на розвиток творчого потенціалу кожного учня, його здібностей до комунікативних дій.

Проаналізовано сутність таких інструментів дистанційного навчання (найвикористовуваниших платформ) у закладах вищої освіти як SMART Notebook, Bridgit, SynhronEyes.

Ключові слова: мовна компетентність; SMART-технології; іноземна мова; дистанційне навчання; заклади вищої освіти

**USE OF SMART TECHNOLOGIES AT FOREIGN LANGUAGE LESSONS
IN THE FORMATION OF LANGUAGE COMPETENCE OF GENERAL SCHOOL STUDENTS**

S The article is devoted to one of the urgent problems faced by teachers of foreign languages in general educational institutions – the use of smart technologies in the process of learning a foreign language in the formation of language competence of primary school students. In particular, the content of such concepts as pedagogical technology and smart technologies is revealed. The main focus is on the theoretical and methodological principles of using smart technologies in the process of learning a foreign language.

The authors of the article investigated the concept of “SMART-technology” in the scientific and pedagogical literature and summarized its definition as a powerful and multifunctional learning tool that considers the temperament and curiosity of students, has a set of technological procedures that ensure the quality of the student’s communicative activity and guarantee the final result.

This article highlights pedagogical tasks related to the formation of language competence and its individual components using SMART-technologies in the German language lesson in primary school. The authors of the article emphasize the fact that this approach ensures the intensification of all levels of mastery of language competence. Thanks to the use of SMART-technologies, an open education system is being built, which provides each student with his own trajectory of self-education; contributes to the integration of subject knowledge from other disciplines studied in general school; affects the development of the creative potential of each student and his abilities for communicative actions.

The essence of such distance learning tools in general education institutions as SMART Notebook, Bridgit, and SynhronEyes was analyzed. The authors of the article have presented the examples of microteaching at the lessons of German using such programs as “Deutsch DeLuxe”, “Talk to Me Platinum”, “Tell Me More”.

Therefore, the use of smart technologies in teaching foreign languages is one of the most effective ways to improve students’ linguistic competence and has such features as significant enrichment of students’ vocabulary (due to the speed of memorizing new words), automation of students’ knowledge and skills, and better learning of phonetic units thanks to instant feedback and constant listening to audio recordings of native speakers. Students are also inculcated in the creative use of a computer.

Key words: language competence; SMART technologies; foreign language; distance learning; institutions of higher education

Актуальність проблеми. Нині в системі освіти велике значення має використання мережі Інтернет і безпосередньо SMART-технологій, які дозволяють створити новий рівень отримання знань учнів закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО). На сучасному етапі основними засобами креативної освіти є дистанційне навчання, мобільні та презентаційні пристрої тощо, адже з розвитком інформаційного суспільства виникає потреба у використанні новітніх технологій, що значно покращують рівень освіти учнів і сприяють їхньому комфортному навчанню. Інформаційне суспільство стрімко розвивається, тому виникає необхідність у формуванні компетентної особистості, яка зможе брати активну участь у розвитку освіти, науки та культури. Нині постає завдання створення умов для виявлення та розвитку здібностей учнів і розвитку їхньої навчально-пізнавальної діяльності.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Дослідженнями та активним упровадженням в освітній процес смарт-технологій активно займаються такі дослідники як Є. Дмитреєва, Є. Полат, Т. Поліпова, О. Руденко-Моргун, Г. Бонч-Бруєвич, К. Джонсон, С. Кадзіти, К. Кіма, Г. Косенко, Х. Пен, С. Якубов та ін.

Е. Полат, М. Бухаркіна, М. Моїсеєва розглядають смарт-технології – як інтерактивний навчальний комплекс, що дає змогу створювати, редагувати та поширювати мультимедійні навчальні матеріали як в аудиторний, так і в позааудиторний час [10].

Смарт-технології тісно пов’язані із сучасною системою освіти в контексті постійного зростання та розвитку знань у всій системі освіти. Розвитку людського капіталу вже недостатньо для розвитку освіти. Тому, освіта, її методи, засоби та середовище, потребують переходу до розумної освіти [11].

Надзвичайно стрімкий розвиток інформаційного суспільства надає змогу створити новітнє інформаційно-освітнє середовище, основу якого становлять smart-технології – інтерактивний навчальний комплекс, який сприяє створенню, редагуванню та поширенню мультимедійних навчальних матеріалів. Саме за таких умов навчання стає можливим не тільки в аудиторії, вдома, а й у будь-якому іншому місці. Концепція smart-освіти – це гнучкість, яка зумовлює використання значної кількості джерел, уміння стрімко пристосовуватися до рівня і потреб здобувачів освіти [11].

Модель smart-освіти обумовлює гнучкість, наявність максимальної кількості джерел, значну варіацію мультимедіа, вміння швидко налаштуватися на рівень і потреби здобувачів освіти, а також обмін досвідом і поглядами, заощадження часу на модернізацію вже створеного освітнього контенту замість його розроблення [2].

Вчені підкреслюють, що смарт-технології – це потужний і багатофункціональний інструмент навчання, який ураховує темперамент і допитливість учнів. Незалежно від зовнішнього контролю, нові технології мають такі характеристики: швидкість, простота у засвоєнні та мінімальна взаємодія між учнями та вчителем.

Поняття смарт-технології – це гнучкість, яка означає, що можна використовувати багато ресурсів і різних видів мультимедіа. На уроці вчителі можуть швидко та легко адаптувати розумні технології до рівня та потреб учнів.

Необхідно зазначити, що проблему використання SMART-технологій у навчанні іноземної мови досліджують такі вчені, як О. Дмитрук, М. Ісакова, Ю. Казак, Н. Коптюг, О. Косовська, М. Левчук, І. Нестеренко, М. Томчук, А. Черненко та ін.

Так, О. Дмитрук, М. Ісакова вважають, що використання SMART-технологій на уроках іноземної мови у початковій школі надає можливість учителю досягти позитивних результатів: збільшити об'єм зорової інформації, що суттєво підвищує якість та ефективність уроку іноземної мови; активізувати пізнавальну діяльність молодших школярів; розвивати творчі здібності та логічне мислення учнів; реалізувати можливість опрацювання великої кількості інформації; створити умови для індивідуально-дослідної роботи.

Ю. Казак зазначає такі основні переваги впровадження smart-технологій при навчанні німецької мови: можливість живого спілкування з носіями мови; персональноорієнтований підхід до навчання, створення індивідуальної освітньої траєкторії; оперативний зворотний зв'язок із викладачами та іншими здобувачами; вільне розміщення матеріалів у мережі, доступ до різних джерел інформації; збільшення обсягу самостійної індивідуальної та групової роботи та підвищення мотивації учнів до вивчення іноземної мови; мобільність і доступність навчання [5].

О. Косовська вивчає можливості використання інформаційно-комунікативних технологій, а саме, інтерактивної дошки, на уроках німецької мови в школі [7].

В. Лавщук та Л. Лавщук підкреслюють, що візуальні засоби навчання, зокрема інтерактивна дошка, сприяють поліпшенню знання предмета, творчій активності й належному засвоєнню необхідного матеріалу, а уроки з використанням інтерактивної дошки дають змогу візуально демонструвати різні відео- й фотоматеріали та використовувати навчальні відеоігри, що істотно поліпшує засвоєння матеріалу, що вивчається [8].

Досліджуючи проблему використання мультимедійної дошки як одного з основних компонентів SMART-технологій на уроках іноземної мови М. Ісакова зазначає, що використання проекційної техніки в поєднанні з аудіозасобами дає можливість залучати на заняттях при поясненні нового матеріалу тези, таблиці, відеодовідкові матеріал; при аналізі текстів схеми і дані електронних словників. Це дозволяє реалізувати принципи наочності, доступності та систематичності. На думку цих дослідників, SMART-технології забезпечують практичну спрямованість і результативність освітнього процесу; підвищену мотивацію учнів до навчання; різноманітність форм і видів навчальної діяльності.

Постановка проблеми. Проте нині відсутні дослідження, у яких було б проаналізовано та практично досліджено використання smart-технологій на уроках німецької мови, а саме при формуванні мовної компетентності учнів основної школи.

Сучасними вимогами щодо рівня мовної компетентності згідно з рекомендаціями Європейського парламенту та Ради (ЄС) для навчання іноземних мов є застосуванням технологічних інновацій. Адже за допомогою smart-технологій освітній процес відбувається за умов

постійної, активної взаємодії всіх учасників навчального процесу та ефективно сприяє формуванню мовної компетентності учнів.

Мета статті: дослідити доцільність використання smart-технологій на уроках німецької мови при формуванні мовної компетентності учнів основної школи.

Мовна компетентність надає учню здатність успішно здійснювати комунікацію з носіями мови, а також можливість використовувати набуті знання в соціальному та культурному середовищі.

Викладення основного матеріалу. Питання формування мовної компетентності досліджують такі вчені, як М. Авдєєв, Р. Ареф'єв, О. Бобієнко, В. Буряк, І. Виногорова, Н. Власенко, О. Волченко, М. Доленко, О. Дорошенко, О. Євтушок, К. Климова, Н. Колмогорова, З. Коннова, О. Кучеренко, Л. Мацько, В. Мельничайко, Л. Паламар, М. Пентиліук, Л. Симоненкова, Л. Скуратівський, Л. Струганець, К. Ушинський, С. Чавдаров, Г. Шелехова.

Мовна компетентність включає певні компоненти: мовознавство (словниковий запас, фонетика, синтаксичні знання та вміння та мова як інші параметри системи), соціолінгвістика (соціальні та культурні умови використання мови, соціальні звичаї, такі як: ввічливі правила, управління супутніми предметами) та прагматизм (функціональне використання мови).

Н. Бідюк поділяє мовну компетентність на фонетичну, лексичну та граматичну [1]. Фонетична компетентність проявляється в правильній вимові всіх голосів, розвиненому голосовому слуху та володінні інтонаційними засобами виразності. Лексична компетентність передбачає наявність певного рівня словникового запасу, адекватне використання його у мовленні, залучення фразеологізмів. Граматична компетентність визначається сформованим знанням граматичних норм і наявністю коригуючих навичок.

Кінцевий результат мови та мовних здібностей є комунікативна компетентність. Це всебічне використання вербальних і невербальних методів спілкування, вміння орієнтуватися в ситуаціях спілкування та прояв ініціативи у спілкуванні [3, с. 12].

Структуру іншомовної комунікативної компетентності Н. Бідюк розглядає як сукупність цілей навчання у різних видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, говорінні, читанні, письмі), знань (мовленнєвих, мовних, паралінгвістичних, лінгвонародознавчих, морально-етичних), навичок, умінь (мовних, мовленнєвих, комунікативних, гностичних, перцептивних, паралінгвістичних, лінгвонародознавчих, організаційних) і досвіду (комунікативного, методичного, технологічного) як результату комунікативної діяльності у спілкуванні [1, с. 160].

Г. Бонч-Бруєвич та Т. Коваль зазначають, що іншомовна комунікативна компетентність означає не лише, як досконалим знання з іноземної мови, а й також пізнання культури та традицій країни мови, яку вивчають [4; 6].

Нині метою учнів щодо вивчення іноземних мов є оволодіння таким рівнем іншомовної комунікативної компетентності, який був би достатнім для здійснення спілкування в усній (говоріння, аудіювання) і письмовій (читання, письмо) формах у межах визначених комунікативних сфер, тематики ситуативного мовлення та вивченого мовного і мовленнєвого матеріалу.

Учені О. Бігич, Н. Бориско, Г. Борецька зазначають, що іншомовна комунікативна компетентність формується на основі віку та інтересу учнів і взаємозв'язку між їх вимовою, соціальною культурою та мовним розвитком [9].

Невід'ємною частиною лексичної компетентності є усвідомлення словникового запасу. Поінформованість про словниковий запас – це здатність учнів: поміркувати над процесом формування словникових навичок та оволодіння словниковим запасом, а також створення власної системи знань про словниковий запас; формуються та експлуатуються; проаналізувати словниковий запас своєї мови та зробити відповідні висновки. Саме в основній школі розпочинаються систематичні послідовні етапи роботи, що вимагають використання реальних навчальних матеріалів для забезпечення стандартизованих навичок спілкування. Кількість лексичних одиниць зростає. Автономна робота учнів постійно розвивається, види навчальної діяльності стають дедалі різноманітнішими, а мовне середовище активно використовується, стає ближчими до реальності [9].

Рівень володіння іноземною мовою на кінець дев'ятого класу згідно з чинною програмою має відповідати рівню A2 за «Загальноєвропейськими Рекомендаціями».

Застосування смарт-технологій у навчанні іноземних мов є одним із найефективніших способів розвитку мовної компетентності учнів і має такі особливості, як значне збагачення словникового запасу учнів (завдяки швидкості запам'ятовування нових слів), автоматизація знань і навичок учнів, краще засвоєння фонетичних одиниць завдяки миттєвому зворотньому зв'язку та постійному прослуховуванню аудіозаписів носіїв мови.

За допомогою смарт-технологій учитель може поєднувати текстову, графічну, анімаційну, відео- і звукову інформацію. Одночасне використання кількох каналів сприйняття навчальної інформації дозволяє підвищити рівень засвоєння навчального матеріалу та розвивати мовну компетентність учнів. Доведено, що мультимедійні засоби навчання підсилюють мотивації щодо вивчення іноземної. За допомогою індивідуалізації процесу навчання, використання основних і допоміжних навчальних впливів, розширюються межі самостійної діяльності школярів. Смарт-технології створюють навчальне середовище, яке забезпечує «занурення» учня в уявний світ, у певні соціальні й виробничі ситуації та забезпечує зворотній зв'язок, дає можливість рефлексії, а також відтворює фрагменти навчальної діяльності.

Сьогодні вчителі на уроках іноземної мови все частіше звертаються до використання смарт-технологій. Прикладом цього є використання вебпрограм, таких як Google Docs. Цей інструмент дозволяє учням працювати разом в Інтернет-середовищі та коментувати роботу один одного, навчання є динамічним і цікавим процесом.

Ми можемо використовувати нову форму подання матеріалів за допомогою інтерактивного обладнання (інтерактивна дошка SMART-дошка, інтерактивний дисплей Synprodium), представлений у вигляді презентації, яку створює доповідач під час свого виступу – тобто тут і зараз. На інтерактивних дошках SMART Boards можна писати спеціальним маркером, демонструвати навчальний матеріал, робити письмові коментарі над зображенням на екрані. При цьому все написане на інтерактивній дошці SMART Board передається учням, зберігається на магнітних носіях, роздруковується, надсилається електронною поштою учням, які відсутні на занятті [11].

Вчені зазначають, що навчальні матеріали, створені на інтерактивній дошці SMART Board, записуються вбудованим відеореєстратором і можуть відтворюватися неодноразово. Звичайно, спеціальне програмне забезпечення (SMART Notebook, Bridgit, SynhronEyes) було створене для максимізації всіх атрибутів інтерактивних дошок SMART Boards. Кожна програма має свої особливості [11].

SMART Notebook дозволяє нам обробляти текст та об'єкти, зберігати інформацію та перетворювати написаний текст у друкований. Програма дозволяє записувати, вибирати, фіксувати об'єкти, переміщувати їх, додавати малюнки, зображення, фотографії. Використовуючи отримані предмети, учні можуть виконувати різні завдання: групувати за лексичним або граматичним значенням, добувати речення, розміщувати їх у правильному порядку, клонувати образи та слова, поєднувати їх значення зі словами, виділяти основні моменти в тексті, визначати частини мови; використовувати поданий матеріал, складати речення, з'єднувати їх частини, вести діалог самостійно або в групі та грати в гру.

Для кращого та швидшого вивчення лексичних одиниць на уроці німецької мови учні можуть виконувати такі завдання як: заповнити пропуски, знайти відповідні предмети, зрозуміти слова за визначенням, визначити поняття, зв'язати слова та малюнки, слова та визначення, розділити слова на групи за темами, добрати правильне слово за значенням і т. д. Навчання іноземної мови стає легким, веселим і природним, отже, учні навчаються із задоволенням. У такий спосіб значно зростає життєвість процесу навчання, а також потреба у розумінні, володінні та використанні нової інформації. Учні беруть активну участь в освітньому процесі, виконують завдання, створюють і розігрують ситуації та діалоги, тому що їм цікаво, вони вмотивовані щодо навчання, вивчення німецької мови.

Програма Bridgit дозволяє легко і швидко проводити презентації по всьому світу, отримувати відгуки на свій

документ. Варто виділити ключові позиції свого виступу на загальному робочому столі, і програма тут же в режимі реального часу виводить усі ваші замітки на екрани інших учасників конференції [11].

За допомогою програмного пакету вчителі можуть стежити за тим, що роблять учні, відображати всі учнівські монітори на дошці, блокувати їх та надсилати навчальні матеріали для інтерактивних дошок (таких як тести) на всі комп'ютери. Під час роботи на інтерактивній дошці покращується концентрація учнів, а навчальні матеріали за своєю швидкістю, тож рівень успішності кожного учня зростатиме. Упровадження нових технологій у галузі освіти призвело до переходу від старого плану передавання репродуктивних знань до нової форми творчого навчання [там само].

Як зазначають вчені, мовна компетентність поділяється на фонетичну, лексичну та граматичну. Смарт-технології допомагають пришвидшити розвиток усіх цих компонентів. Існує велика кількість додатків та вебсайтів, які допомагають учням удосконалити свою вимову та мовлення загалом. Прикладом такого додатку можна назвати "FunEasyLearn", за допомогою якого учні отримують задоволення від навчання. Вивчати німецьку мову можна щодня, адже додаток є безкоштовний. Ми маємо можливість відстежувати прогрес учня, що є надзвичайно корисним. Учні потрібно буде розблокувати нові функції та нові рівні слів і виразів [13].

У додатку знаходиться 30 простих ігор. Доведено, що діти шкільного віку краще засвоюють матеріал саме через ігри, вони можуть досліджувати найрізноманітніші ігри та проходити різні рівні складності, щоб вивчити німецьку мову. Навчальні ігри розроблені таким чином, щоб засвоєння словникового запасу мотивувало школярів. Можна також грати в автономному режимі та навчитися легко читати, писати та розмовляти німецькою мовою. Чим більше ігор "FunEasyLearn" учні грають, тим більше навчальних цілей вони досягають [13].

Існує функція розумної системи огляду «FunEasyLearn», вона призначена для того, щоб допомогти школярам швидко та ефективно перевірити свої знання. За допомогою додатка "FunEasyLearn" можна вивчити літери та звуки німецької мови, попрацювати над своєю вимовою, вивчаючи голосні та приголосні звуки в алфавітному по-

рядку, практикувати всі правила читання та їх винятки, щоб покращити вимову із самого початку, буде легко спілкуватися у щоденних ситуаціях або під час подорожей, вивчаючи німецькі фрази та вирази, адже в додатку класифікували найчастіше використовувані вирази на понад 120 тем [10]. У додатку також до кожного слова присутні інтуїтивно зрозумілі намальовані ілюстрації для ефективно вивчення німецької мови, а це вже розвиває другу сферу мовної компетентності – лексичну [13]. Учень може потренуватися вимовляти будь-яке слово або фразу за допомогою аудіозаписів, записаних носіями мови, і найголовніше – після аудіозаписів, зроблених носіями мови, можна зробити свої аудіозаписи та отримати відгук.

Отже, учні вдосконалюють свою вимову та мовленнєві навички. Цей додаток підходить для будь-яких рівнів знання мови: для початківців, для учнів середнього рівня та для учнів, що мають високий рівень. Учитель також може використовувати цей додаток для перевірки засвоєння знань учнів.

Ще одним додатком для покращення фонетичних навичок учнів є "Mondly", який допоможе їм вільно навчитися розмовляти німецькою мовою. Школяру необхідно лише надіти гарнітуру, і він занурюється у світ німецької мови. Дослідники вважають, що найкраще давати дітям такі завдання додому, адже тоді вони зможуть практикуватися стільки, скільки їм необхідно. Без сумніву, "Mondly" робить навчання німецької мови надзвичайно ефективним [там само].

Наступним етапом є засвоєння лексики та граматики, і

смайт-технології також можуть пришвидшити цей процес. Ефективним методом засвоєння лексики є використання різних комп'ютерних програм, а саме: "Talk to Me Platinum", "Tell Me More", "Deutsch DeLuxe" (рис. 1).

"Deutsch DeLuxe" – зручна й ефективна програма для вивчення німецької мови, розроблена відповідно до концепції сучасного інтенсивного навчання

іноземних мов. Така програма ідеально підходить учням, які тільки починають вивчати німецьку мову. На уроках буде доречно використовувати список нових слів відповідно до теми, яку вивчають, додатково вправи з відпрацювання вимови, перекладу тексту. У цій програмі є також частково ілюстрований словник. Учителі можуть використовувати три етапи роботи з комп'ютерною програмою, такі як: демонстрація, закріплення, контроль.

Рис. 1. Зображення програми "Deutsch DeLuxe"

Наступна програма для кращого вивчення та засвоєння лексики – "Talk to Me Platinum" – інтерактивна програма для вивчення німецької мови. Мультимедійні технології дають можливість швидко та ефективно засвоїти сприйняття мови на слух, поставити правильну вимову і навчитися швидко говорити мовою, що вивчається. Таку програму можна використовувати для додаткового домашнього опрацювання. У ній застосовуються новітні цифрові технології для відпрацювання вимови: система розпізнавання мови, анімовані відеоролики, що демонструють артикуляцію звуків, графік мовного сигналу, система виявлення помилок усного мовлення, різноманітні засоби навчання та понад 400 цікавих вправ для засвоєння лексичного матеріалу.

Доведено, що у порівнянні із традиційними методами навчання смарт-технології мають значні переваги. Вони дозволяють тренувати різні види мовної діяльності та змінювати їх у різних поєднаннях, допомагають зрозуміти мовні явища, формують мовні навички, створюють середовище спілкування та автоматизують мовні дії. Наразі найефективнішим способом навчання та вивчення будь-якого матеріалу є мультимедійна презентація, яка дозволяє творчо навчатися, урізноманітнити викладення матеріалів, поєднувати різні організаційні форми навчання та отримувати вищі результати з найменшим часом навчання. Презентація дозволяє створювати інформаційні та візуальні образи досліджуваного об'єкта.

Додатковим комплексним методом щодо формування мовної компетентності учнів середньої школи, який поєднує різноманітний високоякісний зміст із інтерактивними мультимедійними компонентами є програма "Tell Me More". Ця програма підходить як для дидактичної підтримки, так і для самостійного вивчення лексики та граматики. "Tell Me More" – програма, яка включає в себе всі сфери мовленнєвої компетентності. Вона дозволяє перевірити необхідні знання в галузях граматики, лексики та фонетики. "Tell Me More" включає заходи з розпізнавання мовлення, які тренують усне висловлювання, зокрема, для підготовки до реального мовного обміну. Для того, щоб вивчити мову, учню необхідно вивчити нові слова. Вчитель може використовувати звукозаписи но-сіїв німецької мови, це полегшує учню зануритися в мовне середовище і готує його до реальних ситуацій спілкування. Той, хто навчається, може повторювати фонему, слова чи речення, які викликають у нього проблеми стільки, скільки необхідно, і це допомагає йому покращувати вимову.

Висновки. Отже, застосування смарт-технологій у навчанні іноземних мов є одним із найефективніших способів поліпшення мовної компетентності учнів і має такі особливості, як значне збагачення словникового запасу учнів (завдяки швидкості запам'ятовування нових слів), автоматизація знань і навичок учнів, краще засвоєння фонетичних одиниць завдяки миттєвому зворотньому

зв'язку та постійному прослуховуванню аудіозаписів но-сіїв мови. Учням також прищеплюється творче використання комп'ютера.

Список використаних джерел

1. Бідюк Н. М. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя філолога: зміст та структура. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи* : зб. наук. праць III Міжнар. наук.-практ. конф. (12–14 листопада 2012 р.). Львів, 2012. С. 158–160.
2. Блог «Розумна освіта для розумного суспільства». URL: <http://smarteducatoin.blogspot.com> (дата звернення: 10.12.2022).
3. Богуш А. М. Змістова характеристика видів мовленнєвої компетентності дошкільників. *Наука і освіта*. 1998. № 1/2. С. 16–20.
4. Бонч-Бруєвич Г. Ф. Технічні засоби навчання з використанням інформаційних комп'ютерних технологій : навч. посіб. Київ : КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2007. 44 с.
5. Казак Ю. Особливості використання SMART-технологій у професійній підготовці майбутніх вчителів німецької мови. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2021. № 2 (6), С. 73–78. URL: [https://doi.org/10.31499/2706-6258.2\(6\).2021.247595](https://doi.org/10.31499/2706-6258.2(6).2021.247595)
6. Коваль Т. І., Сисоєва С. О., Суцченко Л. П. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності : навч.-метод. посіб. Київ : ВЦ КНЛУ, 2009. 380 с.
7. Косовська О. Б. Використання інформативно-комунікативних технологій (інтерактивної дошки) на уроках німецької мови в школі. *Сучасні підходи до навчання іноземної мови: шляхи інтеграції школи та ВНЗ* : матеріали II Міжнар. конф. Харків : Харків. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна, 2012. С. 60–61.
8. Лавшук В. І., Лавшук Л. А. Загальні прийоми використання інтерактивних дошок. *Інформатика в школі*. 2014. № 11 (71). URL: <http://journal.osnova.com.ua/article/46300>
9. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. ; за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
10. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / ред. О. М. Пехота. Київ : А.С.К., 2004. 256 с.
11. Смарт-технології в освіті. URL: <https://sites.google.com/site/smarttechnologie/interaktivni-tehnologije-vosviti> (дата звернення: 10.12.2022).
12. Черненко А. В. Цифрові технології у процесі навчання майбутніх учителів іноземних мов. *Педагогіка та психологія* : зб. наук. праць. Харків, 2019. Вип. 61. С. 193–200.
13. Якубов С., Якінін Я. Технології SMART та навчальні матеріали. *Hi-Tech у школі*. 2011. № 3/4. С. 8–11.
14. Nesterenko, Inna Smart learning technologies in foreign language teaching. *Науковий вісник Ужгородського університету. Педагогіка. Соціальна робота* : збірник наукових праць / голов. ред. О. Бартош. Ужгород : Говерла, 2021. Вип. 2 (49). С. 116–119.

References

1. Bidiuk, N. M. (2012). Komunikativna kompetentnist maibutnoho vchytelia filoloha: zmist ta struktura [Communicative competence of the future teacher of philology: content and structure]. In *Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v suchasni osviti: dosvid, problemy, perspektivy* [Information and communication technologies in modern education: experience, problems, prospects]: zbirnyk naukovykh prats tretio mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (pp. 158-160). Lviv [in Ukrainian].
2. Bloh «Rozumna osvita dlia rozumnoho suspilstva» [Smart education for a smart society blog]. Retrieved from <http://smarteducatoin.blogspot.com> [in Ukrainian].
3. Bohush, A. M. (1998). Zmistova kharakterystyka vydiv movlennievoi kompetentsii doshkilnykiv [Content characteristics of types of speech competence of preschoolers]. *Nauka i osvita* [Science and education], 1/2, 16-20 [in Ukrainian].
4. Bonch-Bruevych, H. F. (2007). *Tekhnichni zasoby navchannia z vykorystanniam informatsiinykh kompiuternykh tekhnolohii* [Technical teaching aids using computer information technologies]: [navch. posib.]. Kyiv: KMPU imeni B. D. Hrinchenka [in Ukrainian].
5. Kazak, Yu. Osoblyvosti vykorystannia SMART-tekhnohologii u profesiinii pidhotovtsi maibutnykh vchyteliv nimetskoji movy [Peculiarities of using SMART technologies in the professional training of future teachers of the German language]. *Psykhologo-pedahohichni problemy suchasnoi shkoly* [Psychological and pedagogical problems of the modern school], 2 (6), 73-78. Retrieved from [https://doi.org/10.31499/2706-6258.2\(6\).2021.247595](https://doi.org/10.31499/2706-6258.2(6).2021.247595) [in Ukrainian].

6. Koval, T. I., Sysioieva, S. O., & Sushchenko, L. P. (2009). *Pidhotovka vykladachiv vyshchoi shkoly: informatsiini tekhnologii u pedahohichnii diialnosti [Training of teachers of higher education: information technologies in pedagogical activities]: [navch.-metod. posib.]*. Kyiv: VT KNLU [in Ukrainian].
7. Kosovska, O. B. (2012). Vykorystannia informatyvno-komunikatyvnykh tekhnologii (interaktyvnoi doshky) na urokakh nimetskoï movy v shkoli [Use of information and communication technologies (interactive whiteboard) in German lessons at school]. In *Suchasni pidkhody do navchannia inozemnoi movy: shliakhy intehtatsii shkoly ta VNZ [Modern approaches to teaching a foreign language: ways of integrating schools and universities]: materialy II Mizhnarodnoi konferentsii* (pp. 60-61). Kharkiv: Kharkivskiy natsionalnyi universytet imeni V. N. Karazina [in Ukrainian].
8. Lavshchuk, V. I., & Lavshchuk, L. A. (2014). Zahalni pryomy vykorystannia interaktyvnykh doshok [General techniques for using interactive whiteboards]. *Informatyka v shkoli [Informatics at school]*, 11 (71). Retrieved from <http://journal.osnova.com.ua/article/46300> [in Ukrainian].
9. Nikolaieva, S. Yu. (Ed.). (2013). *Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice]: pidruchnyk dlia stud. klasychnykh, pedahohichnykh i linhvistychnykh universytetiv*. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].
10. Piekhota, O. M. (Ed.). (2004). *Osvitni tekhnologii [Educational technologies]: navch.-metod. posib*. Kyiv: A.S.K. [in Ukrainian].
11. *Smart-tekhnologii v osviti» [Smart technologies in education]*. Retrieved from https://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/62533/ [in Ukrainian].
12. Cherenko, A. V. (2019). Tsyfrovî tekhnologii u protsesi navchannia maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov [Digital technologies in the process of training future teachers of foreign languages]. In *Pedahohika ta psykholohiia [Pedagogy and psychology]: zbirnyk naukovykh prats* (Is. 61, pp. 193-200). Kharkiv [in Ukrainian].
13. Yakubov, S., & Yakinin, Ya. (2011). Tekhnologii SMART ta navchalni materialy [SMART technologies and educational materials]. *Hi-Tech u shkoli [Hi-Tech at school]*, 3/4, 8-11 [in Ukrainian].
14. Nesterenko, I. (2021). Smart learning technologies in foreign language teaching. In O. Bartosh (Ed.), *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Pedahohika. Sotsialna robota [Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Pedagogy. Social work]: zbirnyk naukovykh prats* (Is. 2(49), pp. 116-119). Uzhhorod: Hoverla.

Дата надходження до редакції
авторського оригіналу: 15.01.2023